

КНИГА У КУЛЬТУРІ МІЖВОЄННОГО ЛЬВОВА: ДРУКОВАНІ КАТАЛОГИ ДЕРЖАВНОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ

Марта Надрага

провідний бібліотекар Львівської обласної науково-педагогічної бібліотеки

Публікація присвячена аналізу видавничої діяльності Державної центральної педагогічної бібліотеки у Львові у міжвоєнний період. Профільуючою групою книжок у бібліотеці була теоретична й методична література з педагогіки та психології кінця ХІХ — початку ХХ ст. Тематика бібліотечного фонду підпорядковувалась фаховому та ідеологічному спрямуванню книгозбірні і відображала різноманітність напрямків не лише педагогічної, але й суспільно-культурної думки тогочасного Львова. Результати аналізу друкованих видань педагогічної бібліотеки доповнюють історію становлення книжкової культури Львова і Галичини.

Ключові слова: *Львів, книга, історія культури, педагогічна бібліотека, каталоги, видавнича діяльність, педагогічна періодика.*

Суспільну й культурну роль книгозбірень важко переоцінити. З одного боку, бібліотеки акумулюють культуру даної спільноти, відображають читацькі смаки суспільства, його політичні погляди та національні прагнення й сподівання. З іншого — вони здатні впливати на уподобання людей, формувати їхню історичну й національну свідомість та політичні пріоритети, забезпечувати передачу культурної спадщини від одного покоління до іншого. Бібліотеки ХІХ–ХХ ст. (як і школи цього періоду) мають дві рівнозначні функції. Перша з них — розповсюдження універсальних знань і вмінь, необхідних для формування освіченої, функціональноздатної в суспільному середовищі людини. Друга — формування громадянської позиції людини, її ідеології, суспільно-політичних поглядів та національної ідентичності. В

одному і в другому випадку книгозбірні виконують роль культуротворчих суспільних осередків. Ця їх роль особливо чітко простежується на багатокультурних територіях, однією з яких у 20–30 рр. ХХ ст. був Львів.

Мета даної статті — показати на прикладі однієї книгозбірні, як саме бібліотеки впливали на створення “культурного простору” міжвоєнного Львова. Фактично, йдеться про формування “читацької свідомості” львівських вчителів, а згодом і їхніх учнів. Дослідження читацьких інтересів галичан у ХІХ–ХХ ст. не є новою темою в історичній науці [1, с. 59-82]. Натомість дана робота — спроба дослідити, які напрямки суспільної і наукової думки формували світогляд бібліотечного читача у Галичині в 20–30 рр. ХХ ст. Підставою для цього став бібліотечний фонд Львівської Державної Центральної Педагогічної бібліотеки (далі — ЛДЦПБ), зафіксований у каталогах, що вийшли друком у 1933–1938 рр. [8; 15; 16; 17]. Відправною для даного дослідження є теза про те, що книги, які потрапляють у бібліотеки, прямо чи опосередковано свідчать, які ідеї функціонують у даному суспільстві.

Новий і новітній етапи “історії читання” мають свою специфіку. Коло книг, якими користувалися львів’яни до 1800 року і навіть пізніше, до середини ХІХ ст., було відносно обмеженим. Натомість книговидання пізнішого часу охоплювало значно ширше коло публікацій і читач поступово опинявся у “морі інформації”. Створена в час екстенсивного читання ЛДЦПБ була однією з наймолодших серед книгозбірень міжвоєнного Львова: для публічного користування її відкрили 1 лютого 1926 року [14, с. 32-33]. Діяльність бібліотеки була спрямована на спеціалізовану — педагогічну читацьку аудиторію. Відповідним було і поставлене перед нею завдання. За посередництва певним чином укомплектованих фондів книгозбірня повинна була подавати читачам зразки знань, вмінь, теорій, методик, етичних та естетичних поглядів, необхідних пересічному педагогові у його практичній роботі [3, с. 286]. Таким способом бібліотека мала сформувати модерну “парадигму знань” львівського і провінційного вчителя. Тематика бібліотечного фонду була підпорядкована фаховому та ідеологічному спрямуванню книгозбірні. Водночас у ній відобразилася різноманітність напрямків не лише педагогічної, але й суспільно-культурної думки тогочасного Львова [2, с. 355].

За початковим задумом, до бібліотеки мали потрапляти найкращі книги з різних ділянок гуманітарних знань, зокрема педагогіки та психології. Це завдання вдалося реалізувати тільки частково. Формування фондів ЛДЦПБ можна поділити на два етапи. На початковому етапі в бібліотеку потрапляли книги, взяті з 15 львівських гімназійних книгозборів, подаровані приватними особами та закуплені в антикварних магазинах на державні кошти [11, с. 80-81].

Створена у такий — механічний — спосіб збірка книг була доволі строкатою. Проте вона відображала інформаційну спрямованість та можливості львівських шкільних бібліотек у середині 20-х років ХХ ст. Це дає підстави судити про картину світу, закладену у свідомості тогочасних львівських учнів та педагогів.

Згодом зростання фондів й підвищення статусу бібліотеки змусило її керівництво переглянути методи і форми праці. За ініціативою директора бібліотеки Генрика Копії (1926–1933) [4, с. 288], книгозбірня розгорнула власну видавничу діяльність. Першим її етапом стала поява друкованих алфавітних каталогів (перший — у 1933 році, наступні — у 1936, 1937, 1938 рр.), які на сьогодні залишаються важливим джерелом вивчення історії педагогічної бібліотеки [8; 15; 16; 17].

Так, у першій частині алфавітного каталогу (*Katalog Alfabetyczny Państwowej Biblijoteki Pedagogicznej we Lwowie : Książki i czasopisma w języku polskim (Cześć I. od nr. 1 do 6300) włącznie we Lwowie. — Lwów: Nakł. Państwowego Wyd-wa Książek Szkolnych, 1933. — 79 s.*) відображено формування фонду впродовж 1926–1933 рр., джерела надходжень, правила користування бібліотекою. Зокрема інформація про жертводавців бібліотеки, серед яких педагогічні і шкільні організації та чимало видатних львівських педагогів (Я. Ніттманн, К. Мірські, К. Сосніцкі, С. Тауб та інші) [8, с. 1]. Фонд періодичних видань налічував 103 назви різними мовами [8, с. 77-79].

У 1934 році було змінено статус та назву Державної педагогічної бібліотеки у Львові. За наказом кураторії Львівської шкільної округи вона стала Державною Центральною Педагогічною Бібліотекою [3, с. 291]. Друга частина каталогу (*Państwowa Centralna Biblijoteka Pedagogiczna we Lwowie: Katalog Alfabetyczny — Książki i czasopisma w języku polskim od nr. 6301-8400. — Lwów :*

Nakładem Państwowej Centralnej Biblioteki Pedagogicznej we Lwowie, 1936. — 100 s.) відображає збільшення бібліотечного фонду на 2.099 одиниць, а фонд періодики сягає 130-ти назв видань польською, німецькою, французькою, російською та українською мовами [15, с. 95-98]. До друкованих каталогів педагогічної бібліотеки почали додавати методичні поради. Вони містили рекомендації, що і як слід читати вчителям. Зокрема, тут наводилися ретельно структуровані списки літератури для здачі практичного екзамену вчителів загальних шкіл, іспитів з педагогічних предметів, “науки про сучасну Польщу”, польської мови тощо. Значну частину рекомендованої літератури склали праці Яна Кухти про особливості дитячої психології. У бібліотеці існувала спеціальна порада для читачів, яка на цей час налічувала 15 підбірок на різноманітну тематику [15, с. 83-95].

У 1937 році було випущено третю частину каталогу (Państwowa Centralna Biblioteka Pedagogiczna we Lwowie: Katalog Alfabetyczny — Książki i czasopisma w języku polskim od nr. inw. 8401-10250. — Lwów : Nakładem Państwowej Centralnej Biblioteki Pedagogicznej we Lwowie Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego, 1937. — 32 s.). За даними цього видання, фонд зростає на 1.849 томів. Тепер бібліотека нараховувала 162 найменування періодичних видань польською, німецькою, французькою, англійською, російською та українською мовами [16, с. 26-30].

Четверту частина алфавітного каталогу (Państwowa Centralna Biblioteka Pedagogiczna we Lwowie: Katalog Alfabetyczny — Książki i czasopisma w języku polskim od nr. inw. 10251-12000. — Lwów : Nakładem Państwowej Centralnej Biblioteki Pedagogicznej we Lwowie Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego, 1938. — 68 s.) було видано у 1938 році, тобто через рік. За цей час бібліотечний фонд зріс на 1.749 одиниць і сягнув 12 тис. томів [17, с. 1]. Бібліотека інформувала через пресу педагогів Галичини про алфавітні каталоги та можливість їх придбання [6, с. 235; 7, с. 26; 13, с. 260; 19, с. 793]. Дві частини каталогу коштували 1,15 злотих. Всі чотири томи алфавітного каталогу можна було купити в бібліотеці за 1,60 злотих [9, с. 243-245].

Помітною рисою первинної збірки Львівської педагогічної бібліотеки є антикварний характер значної частини представлених у її каталогах книг. Тут бачимо значну кількість польськомовних

видань з кінця 70-х років XIX ст. і 10-х рр. XX ст. Серед них, на-самперед, праці тогочасних львівських авторів. Ця група охоплювала книги різної тематики. Частина з них була присвячена історії Галичини. Сюди входили, зокрема, роботи з історії шкільництва: Б. Барановського “Організація народних шкіл у Галичині” (Львів, 1882), “Вчительські семінарії в Галичині” (Львів, 1897), “Народне шкільництво Галичини у своєму розвитку (1868–1890)” (Львів, 1911) і “Народне шкільництво у Галичині” Т. Фютовського (Львів, 1911), “Шкільні книжки у галицьких народних школах” М. Барановського та С. Парасевича (Львів, 1898), “Розвиток і діяльність ветеринарної школи у Львові (1881–1894)” Г. Кадія (Львів, 1895), “Погляд на 25-ти літню діяльність Педагогічного товариства” (Львів, 1894), “Парафіяльне шкільництво у Малопольщі XVI–XVII ст.” С. Кота (Львів, 1912), “Цісарсько-королівська політехнічна школа у Львові” В. Заянчковського (Львів, 1894) тощо [8, с. 7, 20, 29, 32, 73].

До цієї групи книг тематично наближалися видання, які містили матеріали до історії львівського і галицького шкільництва — збірники рапортів, наказів, статутів: “Правильник для народних шкіл усіх категорій” (Львів, 1876), “Правильник для виділових і народних шкіл” (Львів, 1909), “Шкільний правильник для учнів і учениць державних промислових шкіл” (Львів, 1909), “Причинки до історії виховання і освіти у Польщі. Т. 1-3” (Львів, 1910–1912), звіти крайової шкільної ради про стан середніх шкіл (Львів, 1872–1912), про стан публічної освіти (Львів, 1868–1912), міської шкільної ради про стан народних шкіл Львова (1896–1907), польського шкільного музею (Львів, 1905–1914) тощо. Крім того, у фонди бібліотеки потрапили старі польськомовні підручники, якими користувалися учні в підавстрійському Львові.

Інша частина книг ЛДЦПБ стосувалася педагогічних, психологічних, історичних ідей, популярних на схилі XIX ст. — на початку XX ст. Частина з них теж з’явилася друком у Львові — тогочасній галицькій столиці, як, наприклад, польські переклади модного на той час Т. Рібо “Із проблем психології почуттів” (Львів, 1912). Бібліотека містила також оригінальні праці львівських істориків, зокрема фундаментальний чотиритомник А. Залеського “Єзуїти у Польщі” (Львів, 1900) [8, с. 53, 74].

Певну кількість “австрійських” видань у фондах бібліотеки становили підручники для учнів гімназій та слухачів педагогічних семінарій. Наприклад, у бібліотеці було представлено науково-педагогічний доробок Мечислава Барановського (1851–1898) — автора багатьох підручників та методичних посібників, таких як “Дидактика” (Львів, 1905), “Педагогіка для ужитку вчителів народних шкіл” (Львів, 1895) тощо, а водночас й керівника львівської державної жіночої семінарії та одного з найвидатніших діячів польського педагогічного руху в Галичині на зламі XIX–XX ст. [12, с. 101-102, 128; 8, с. 7-8]. Не менш повно у бібліотечних фондах було репрезентовано праці іншого видатного галицького педагога — гімназійного вчителя та крайового шкільного інспектора, Францішка Майхровича, “Історія педагогіки” якого виходила у світ кількома виданнями, а також викладача семінарію, теж крайового шкільного інспектора, Болеслава Барановського (1844–1916) — автора праць з історії галицького шкільництва і одного з промоутерів розвитку вчительських семінарій на території краю тощо [12, с. 39].

Загалом же наявність книг кінця XIX — початку XX ст. у Львівській педагогічній бібліотеці 20-х років XX ст. зумовлена різними факторами. З одного боку, такі видання просто були наявні у шкільних бібліотеках і приватних збірках, звідки їх взяли, чи у львівських книгарнях, де їх купили. Водночас саме такий книжковий репертуар бібліотеки означає, що інтелектуальні течії кінця XIX ст. все ще залишалися актуальними і у Львові середини 20-х років XX ст.

Справді, з огляду на історичні обставини, тогочасна культурна і книговидавнича парадигми міста були, значною мірою, зорієнтовані у минуле. Формуванню нових культурних явищ перешкодила спочатку війна, у ході якої місто тимчасово опинилося під російською окупацією, а потім — польсько-українські бої за Львів у 1918–1919 рр. Зрештою, діалогу взнаки і те, що після війни місто зі столиці краю перетворилося на провінцію II Речі Посполитої, центром якої стала Варшава. Тому міська спільнота ще деякий час існувала в “інтелектуальній атмосфері” початку XX і навіть кінця XIX ст.

Під керівництвом Яна Кухти [5, с. 487; 18, с. 108-109], який очолював бібліотеку протягом 1933–1939 та 1941–1944 рр., видавнича діяльність ЛДЦПБ доповнилась ще трьома збірками — “бібліотечками”: “Львівська педагогічна бібліотечка”, “Львівська виховно-дидактична бібліотечка”, “Львівська бібліотечка перекладів психологічних праць” [16, с. 31-32]. У рамках двох перших серій виходили оригінальні книги польських авторів: Я. Кухти, Ю. Констатинівича, С. Лотоцької, Х. Подкульської, С. Малиновської, Л. Блявштайна, З. Мислаковського. Третя серія містила праці російських вчених (Л. Віготського і М. Ширвіндта) та німецьких вчених (Ф. Кюнкеля, М. Вертмайера, Е. Кронера). Адміністрація бібліотеки всіляко заохочувала читачів передплатити усі три бібліотечки [20, с. 111-118]. Вони склали своєрідну альтернативу львівсько-варшавській “Педагогічно-дидактичній бібліотеці”, яка на 1938 рік налічувала 16 позицій, у тому числі праці Ж. Піаже, Д. Дьюї, С. Балея та інших.

Відомо, що бібліотека вела, а згодом видала, Каталог наукових праць і статей вчителів середніх шкіл, які зберігалися в ЛДЦПБ м. Львова (I-й том вийшов у 1935, а II-й — у 1936 році) та Каталог педагогічної, методичної та дидактичної літератури (1934). Крім того, було видано “Посібник для самоосвіти учителів та керівників загальних шкіл” (Львів, 1938) (*Przewodnik samokształceniowy dla nauczycieli i kierowników szkół powszechnych.* — Lwów, 1938), де містилися списки найновіших на той час педагогічних, психологічних, дидактичних, методичних публікацій. Для тих учителів, які мали здавати практичний екзамен зі спеціальності, було опубліковано посібник “Як приготуватися до практичного екзамену” (Львів, 1937) (*Jak się przygotować do egzaminu praktycznego.* — Lwów, 1937). Для вчителів польської мови було призначено “Каталог методичних праць у галузі навчання польської мови” (*Katalog dzieł metodycznych z dziedziny nauki języka polskiego*), який підготували директор бібліотеки Я. Кухта у співавторстві з методистом Кураторії Львівського шкільного округу М. Шлушкевичовою [9, с. 243-245].

Видані каталоги та методичні посібники свідчать, що профілюючою групою книжок у бібліотеці була теоретична й методична література з педагогіки та психології кінця XIX — початку XX ст. Сюди входили, насамперед, праці з історії й теорії

виховання, дидактичні матеріали з окремих предметів шкільної програми в основному польських авторів (А. Дигасінського, Б. Наврочинського, Я. Якубця, З. Мислаковського та ін.) [8, с. 19, 27, 42, 43].

Крім того, книгозбірня прагнула мати у своїх фондах найпомітніші праці західноєвропейських психологів, зокрема комплекти досліджень З. Фрейда, Т. Рібо, Е. Кречмера, Г. Ле Бона, Ж. Піаже та ін. Поруч з тим, тут знаходилися класичні філософські праці Ф. Ніцше, І. Канта, добірка творів Б. Рассела, а також роботи представників міжвоєнної польської філософської думки: К. Твардовського, А. Тарського, К. Айдукевича, Ф. Знанецького [8; 15; 16; 17].

Керівництво бібліотеки та бібліотечна рада при комплектуванні бібліотечного фонду намагалися репрезентувати різні напрямки тогочасної суспільної думки. Саме тому в книгозбірні опинилися, наприклад, “Анти-Дюрінг”, “Походження сім’ї, приватної власності і держави” Ф. Енгельса та “Теорія історичного матеріалізму” радянського партійного ідеолога М. Бухаріна тощо. З іншого боку, в бібліотеку потрапили “Духовні цінності” фундатора італійського фашизму Беніто Муссоліні. Водночас на її полицях були присутні праці діячів католицької церкви. Велику кількість книг складала праця, що відображала державну ідеологію міжвоєнної Польщі. Це виступи та біографії засновника новітньої польської держави Ю. Пілсудського, останнього президента Польщі І. Мосціцького та маршалка Е. Ридзя-Смігли. Поруч з цим, на бібліотечних полицях можна було знайти книги засновника польської ультраправої (“ендецької”) ідеології Р. Дмовського, дослідження з історії польської державності тощо. Певна частина бібліотечних книг була присвячена ситуації у дружніх (Англія, Франція) і ворожих тогочасній Польщі країнах, зокрема, у тогочасному СРСР. Цікаво, що серед них знаходимо й працю Л. Биковського про публічні бібліотеки у Радянській Україні. Разом з тим, ряд репрезентованих видань висвітлював життя сусідньої Німеччини (зокрема, праця В. Бобковської про роль жінки в націонал-соціалістичній державі), з якою у Польщі також були напружені стосунки. ЛДЦПБ мала велику колекцію педагогічної періодики [8; 15; 16; 17].

Значна частина літератури висвітлювала історію Галичини та Львова. У цю групу входили популярні посібники й наукові монографії А. Чоловського, В. Брайтера, романи Я. Парандовського

(“Небо пломеніє”). Більша частина цих книжок була присвячена історії львівського шкільництва: розвиткові польських народних шкіл та гімназій (роботи Б. Барановського, М. Опалека). Слід підкреслити, що чимало наявних у бібліотеці праць з “львівської” тематики мали виразно пропольську ідеологічну спрямованість: “Оборона Львова” В. Гуперта, книга З. Зігмунтовича про перебування у Львові Ю. Пілсудського тощо.

Водночас мінімальною була кількість робіт, пов’язаних із культурою і суспільним життям національних меншин тогочасної Польщі. Спочатку їх не було зовсім, і лише згодом почали з’являтися поодинокі видання. Певний час книг з української тематики в бібліотеці налічувалося навіть менше, ніж перекладів тогочасних радянських авторів. Рідкісними винятками на тлі польськомовної літератури були праці українських вчених: “Історія української літератури” С. Єфремова чи виданий польською мовою фонетичний опис української мови І. Зілинського [8, с. 25].

Лише згодом серед періодики бібліотека почала передплачувати видання для вчителів-українців: “Українську школу”, “Рідну школу”, “Шлях виховання і навчання”, “Учитель” і “Учительське слово” (цікаво, що в каталозі бібліотеки ці видання йшли поруч із радянськими “Педагогическим образованием” і “Середньою школою”. Це, певною мірою, свідчило про сприймання проблем українського шкільництва) [15, с. 95-98; 16, с. 26-29].

Ще менше було книг з юдаїки: до таких “раритетів” можна зачислити монографії М. Балабана з історії галицьких євреїв [8, с. 6].

Таке зміщення акцентів було не випадковим. У внутрішній політиці II Речі Посполитої школу розглядали як один з інструментів утвердження польської присутності у Східній Галичині. Тому усі державні заклади, насамперед Львівська шкільна кураторія (у віданні якої перебувала й Львівська педагогічна бібліотека), були зобов’язані втілювати цю ідею в життя.

Отже, як свідчить аналіз друківаних каталогів ЛДЦПБ, комплектування її фондів відповідало потребам та політичним орієнтаціям польських інтелектуальних середовищ міжвоєнного Львова. Водночас він може слугувати важливим засобом для доповнення реконструкції усїєї книжної культури міста у цей період.

1. *Люзняк М.* Українська науково-популярна книга кінця ХІХ ст. в інформаційній культурі суспільства / *М. Люзняк* // Історичні та культурологічні студії. — Львів, 2004. — Вип. 4. — С. 59-82.
2. Biblioteki na wschodnich ziemiach II Rzeczypospolitej. Informator / [Red. naukowy *Bienkowska B.*]. — Poznań : Bogucki Wyd-wo Naukowe, 1998. — 795 s.
3. *Dzieniakowska J.* Państwowa Centralna Biblioteka Pedagogiczna we Lwowie w świetle publikacji “Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego” (1926–1939) / *Dr Jolanta Dzieniakowska* ; Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника: [зб. наук. пр.]. — Львів, 2005. — Вип. 13. — С. 286-297.
4. *Dzieniakowska J.* Państwowa Centralna Biblioteka Pedagogiczna Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie (1926–1939) Kraków-Lwów : Książki-czasopisma-biblioteki / [pod red. *Kosetki H.*]. — Kraków : Wyd-wo Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2006. — S. 287-297.
5. Dziennik Urzędowy Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego, 1933. — № 11. — S. 487.
6. Dziennik Urzędowy Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego, 1938. — № 5. — S. 235.
7. Dziennik Urzędowy Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego, 1939. — № 1. — S. 26.
8. Katalog Alfabetyczny Państwowej Biblijoteki Pedagogicznej we Lwowie: Książki i czasopisma w języku polskim (Część I od nr. 1 do 6300) włącznie we Lwowie. — Lwów : Nakł. Państwowego Wyd-wa Książek Szkolnych, 1933. — 79 s.
9. *Kuchta J.* Państwowa Centralna Biblioteka Pedagogiczna we Lwowie / *J. Kuchta* // Dziennik Urzędowy Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego, 1939. — № 6. — S. 243-245.
10. Kuratoryjne biblioteki pedagogiczne na Kresach Wschodnich Drugiej Rzeczypospolitej: Wybór źródeł opracowała *Dzieniakowska J.* — Kielce : Kieleckie T-wo Naukowe, 2006. — S. 143-170.
11. Les Bibliothèques de Lwow [Ed. *E. Gaberle*]. — Lwow, 1929. — S. 80-81.
12. *Meissner A.* Spór o duszę polskiego nauczyciela. Społeczeństwo galicyjskie wobec problemów kształcenia nauczycieli / *A. Meissner*. — Rzeszów, 1999. — S. 39, S. 101-102, S. 128.
13. Nabywanie i udostępnianie nauczycielstwu katalogu Państwowej Centralnej Biblioteki Pedagogicznej we Lwowie. — Dziennik Urzędowy Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego 1938, № 6. — S. 260.

14. Otwarcie PBP we Lwowie. Okólnik Kuratorjum O.S.L. z dnia 20 stycznia 1926. — NII.,645/26. — Dziennik Urzędowy Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego. — 1926. — № 1. — S. 32-33.
15. Państwowa Centralna Biblijoteka Pedagogiczna we Lwowie: Katalog Alfabetyczny — Książki i czasopisma w języku polskim od nr. 6301-8400. — Lwów : Nakł. Państwowej Centralnej Biblijoteki Pedagogicznej we Lwowie, 1936. — 100 s.
16. Państwowa Centralna Biblijoteka Pedagogiczna we Lwowie: Katalog Alfabetyczny — Książki i czasopisma w języku polskim od nr. inw. 8401-10250. — Lwów: Nakł. Państwowej Centralnej Biblijoteki Pedagogicznej we Lwowie Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego, 1937. — 32 s.
17. Państwowa Centralna Biblijoteka Pedagogiczna we Lwowie: Katalog Alfabetyczny — Książki i czasopisma w języku polskim od nr. inw. 10251-12000. — Lwów : Nakł. Państwowej Centralnej Biblijoteki Pedagogicznej we Lwowie, Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego, 1938. — 68 s.
18. Słownik pedagogów polskich [pod red. *Bobrowskiej-Nowak W., Dryndy D.*] — Katowice : Wyd-wo Uniwersytetu Śląskiego, 1998. — S. 108-109.
19. Sposób korzystania z Państwowej Centralnej Biblijoteki Pedagogicznej Kuratorium Okręgu Szkolnego we Lwowie. Dziennik Urzędowy Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego. — Lwów, 1937, № 12. — S. 793.
20. Stinia M. Lwowska Biblioteczka Pedagogiczna — między teorią a praktyką nauczycielską Kraków-Lwów : Książki-czasopisma-biblioteki [pod red. *Kosetki H.*]. — Kraków : Wyd-wo Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2006. — S. 111-118.

BOOK IN INTERWAR LVIV CULTURE: PRINTED CATALOGS OF THE STATE CENTRAL PEDAGOGIC LIBRARY

Marta Nadraga

Results of complex analysis of the publishing activities of Lviv Central Pedagogic Library between the World War I and World War II are presented in the article. The data about printed editions of the Library add new information to the history of book culture development in Lviv and Galicia.

Keywords: *Lviv, Central Pedagogic Library, Books, Catalogs, Publishing activities.*

КНИГА В КУЛЬТУРЕ МЕЖДУВОЕННОГО ЛЬВОВА: ПЕЧАТНЫЕ КАТАЛОГИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ЦЕНТРАЛЬНОЙ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ БИБЛИОТЕКИ

Марта Надрага

Публикация посвящена анализу издательской деятельности Государственной центральной педагогической библиотеки во Львове в междувоенный период. Профилирующей группой книг в библиотеке была теоретическая и методическая литература по педагогике и психологии конца XIX — начала XX ст. Тематика библиотечного фонда была подчинена профессиональному и идеологическому направлению книжного собрания и отражала разнообразие не только педагогической, но и общественно-культурной мысли Львова того времени. Результаты анализа печатных изданий педагогической библиотеки дополняют историю становления книжной культуры Львова и Галичины.

Ключевые слова: *Львов, книга, история культуры, педагогическая библиотека, каталоги, издательская деятельность, педагогическая периодика.*

УДК 027.54:655](477.83-25)“1940/1941”

ПОЧАТКИ ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛЬВІВСЬКОЇ ФІЛІЇ БІБЛІОТЕКИ АН УРСР (1940–1941)

Марта Пономаренко

*завідувач відділу наукового редагування та видавничої справи
ЛННБУ ім. В. Стефаника*

Проаналізовано структуру та методику подачі матеріалу у перших пропагандистських виданнях бібліотеки — каталогах виставок, бібліографічних покажчиків та списках, по змозі висвітлено історію їх написання та здачі до друку. Наведено прізвища осіб, причетних до редакційно-видавничої підготовки перших публікацій установи, та відгуки про них у тогочасній пресі.

Ключові слова: *Львівська філія Бібліотеки АН УРСР, перші видання, виставка, каталог, бібліографічний покажчик, Ю. Пишбось, О. Семкович, А. Генсьорський, В. Тур'ян, Я. Зайкін.*

© Пономаренко М., 2009